

Tom Lehrer och bomben

Det är dystra dagar.

Kräftgången fortsätter. Ett dåligt skämt följs av ett annat. Efter Putin och Trump kommer clownen Kim Jong Un. Nu väntar vi alla på "the punchline" i en show vi gärna sluppit. Kan någon slå detta? Omöjligt är det inte.

Medan du väntar på det kan du fylla din dag med gamla profetior. Men lägg undan dina gamla mayakalendrar och Nostradamusar en stund, lyssna istället på [Tom Lehrer](#).

Matematikläraren och pianisten som enligt egen uppgift ogillade estetiken hos 60-talets alternativkultur och lade ner sin verksamhet efter 109 uppträdanden och 37 sånger på grund av uttråkning... Ganska liten produktion under 20 år med tanke på att han sålt mer än 2 miljoner skivor i sin smala genre. Giftigare än någon annan textskrivande musiker behärskade han den svarta humorns svarta bälte, satiren.

Tom Lehrers älskade måltavla – religionen – är fortfarande, i princip en måltavla. Lyssna på the *Vatican Rag*. Men det finns en skillnad. Idag kan du läsa seriestrippen *Jesus and Mo* på nätet men någon upphovsman till den lär du inte hitta.

Lehrers insikter om hur skör tråden är för vår civilisation resulterar ofta i morbida besvärjelser, men ibland i klarsynta texter som [Who's Next](#).

I sin kusliga uppräknig av tänkta kärnvapenutrustade stater når han till sist Alabama:

"We'll try to stay serene and calm,□

When Alabama gets the bomb!

Furiöst avsjunget i galopperande glättig stil, 1965.

Det är bara sista versen som saknas. Den kritiska massan av kärnvapenländer finns där redan.

Det påstås att Lehrer slutade som satiriker när Henry Kissinger fick Nobels Fredspris. Lehrer förnekar det men han citerar gärna den engelske humoristen *Peter Cook* som lär ha hyllat Berlins satiriska kabaréer på 30-talet för deras förmåga att få stopp på Hitler och på andra världskriget... Det var bara de redan frälsta som fick sin underhållning menade Lehrer.

Glöm Kim Jong Un, Trump, Putin och några till.

Lyssna. Inse att vi släpat detta ok sedan länge nog. Den skenbara frid vi upplevt var en mellanakt. Vi har tröttnat på satiren, vi har tröttnat på verkligheten men verkligheten finns där likafullt. Vi vill ha krystade kupletter med sökta rim om – ingenting. Uppblåsta oförargligheter.

Satiren omsatt till realitet – den vill ju ingen ha. Det är kanske så att det hiskliga man skämtar om med en sådan udd, det dödar man? Besvärjer det onda med ont. Eller blir det hiskliga ännu ondare?

Lyssna på [Tom Lehrers konsert](#) i Köpenhamn. Känn hur floretten träffar din hjärna.

Farbror Mosterberg

Bild: Associated Students, University of California, Los Angeles 1960, via Wikimedia Commons.